

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

Харківського національного
медичного університету,

д. мед. н.у. професор

Капустник В. А.

2021 р.

Витяг

з протоколу № 6

**засідання кафедри анатомії людини Харківського національного
медичного університету щодо проведення
попередньої експертизи з оцінки наукової новизни, теоретичного та
практичного значення результатів дисертаційної роботи здобувача
кафедри гістології, цитології та ембріології ХНМУ Алексєєвої Вікторії
Вікторівни на тему: «Індивідуальна анатомічна мінливість
навколоносових пазух людини», що представлена на здобуття наукового
ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 222 «Медицина»,
спеціалізація «Нормальна анатомія»**

19 квітня 2021р.м. Харків

Голова апробаційної ради: завідувач кафедри анатомії людини,
доктор медичних наук, професор Вовк О. Ю.

Рецензенти:

1. Доктор медичних наук, доцент кафедри анатомії людини
Харківського національного медичного університету Боягіна Ольга
Дмитрівна.

2. Доктор медичних наук, доцент кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Харківського національного медичного університету Кривенко Людмила Станіславівна;

Присутні: д. мед. н., професор кафедри анатомії людини Шиян Д.М.; науковий керівник, д. мед. н., професор кафедри патологічної анатомії Гаргін В.В.; д. мед. н., професор кафедри анатомії людини Боягіна О.Д.; д. мед. н., доцент кафедри стоматології дитячого віку та імплантології ХНМУ Кривенко Л.С., к. мед. н., доцент Ікрамов В.Б. к. мед. н., старший викладач Сухоносів Р.О., к. мед. н., доцент кафедри гістології, цитології та ембріології Верещакіна В.В., к. б. н., доцент кафедри гістології, цитології та ембріології Деєва Т.В., к. мед. н., доцент кафедри гістології, цитології та ембріології Єрохіна В.В., к. мед. н., старший викладач кафедри гістології, цитології та ембріології Самосудова Л.В., к. мед. н., доцент кафедри оториноларингології ХНМУ Юрєвич Н.О.

Порядок денний: Апробація дисертаційної роботи здобувача кафедри гістології, цитології та ембріології ХНМУ Алексєєвої В.В., на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина», спеціалізація – «Нормальна анатомія» на тему: «Індивідуальна анатомічна мінливість навколоносових пазух людини»ю

Тема дисертаційної роботи була затверджена на засіданні вченої ради ХНМУ протокол № 03-А від 25.01.2019 року.

Науковий керівник: професор кафедри патологічної анатомії Харківського національного медичного університету, д.мед.н., професор Гаргін В.В..

Термін виконання роботи – 25.01.2019 – 31.12.2023 рр.

Із запитаннями до дисертанта та в обговоренні результатів роботи виступили: завідувач кафедри анатомії людини, д. мед. н., професор Вовк О.Ю., д. мед. н., доцент кафедри анатомії людини Боягіна О.Д.,

д. мед. н., доцент кафедри стоматології дитячого віку та імплантології Кривенко Л.С. д. мед. н., проф. Шиян Д. М., к. мед. н., доцент кафедри оториноларингології ХНМУ Юревич Н.О.

На підставі доповіді Алексєєвої В.В., відповідей на запитання, виступів рецензентів та дискусії одностайно ухвалили такий висновок:

Актуальність дисертаційного дослідження та його зв'язок з науковими планами Харківського національного медичного університету

Тема індивідуальної анатомічної мінливості навколоносових пазух (ННП) людини залишається вкрай актуальною. Будові ННП та суміжних анатомічних структур приділялося багато уваги як зарубіжними так і вітчизняними вченими. Багато уваги надавалось також варіантам будови ННП у людей різного віку та статі.

Велике значення анатомічна структура ННП має для практикуючих лікарів-отоларингологів. Особливу увагу дослідників привертала проблема будови області сполучення між порожниною носу та ННП, зокрема – передньою групою. Дана ділянка має назву остіомеатального комплексу (ОМК). Досліджувалася як анатомічна будова, так і функціонування ОМК у фізіологічних та патологічних умовах.

Слід відмітити, що більшість анатомічних та навіть клінічних робіт донедавна проводились на лише на трупному матеріалі, що практично завжди було пов'язано із низкою неточностей та незручностей для дослідників, які були переважно пов'язані з частковим руйнуванням черепів із плином часу, лімітованістю колекції досліджуваних об'єктів.

Відтепер все більше досліджень пов'язано із прижиттєвими методами дослідження ННП, зокрема рентгенологічними, таким як магнітно-резонансна томографія (МРТ), СКТ, та конусно-променева томографія (КПТ), що відкривають нові можливості для деталізації будови ННП, прогнозування ускладнень, підбору методу оперативного лікування

запальних захворювань цієї ділянки. Для успішної реалізації цих завдань саме визначення анатомічних особливостей кожного хворого є першочерговим.

За даними багатьох досліджень саме СКТ визначено інформативним методом діагностики захворювань ПНП та визнано «золотим стандартом» в діагностиці риносинуситів та включено до протоколів надання медичної допомоги хворим із даною патологією.

Променева діагностика та інші прижиттєві методи дослідження, зокрема, комп'ютерна томографія, надали змогу дослідити цю ділянку прижиттєво, інформативно та неінвазивно.

Особливу увагу виявлення морфологічних варіантів будови та їх деталізації пов'язано з бурхливим розвитком ендоскопічної ринохірургії, що вимагає від практикуючого лікаря обізнаності в будові та функціонуванні зони ПНП та, перш за все, індивідуального підходу до кожного пацієнта.

Ознайомлення із станом проблеми показало, що дослідження в даному напрямку у людей є нечисленними. До теперішнього часу залишається багато питань, як щодо морфологічної будови, так і функціонування ПНП. Незважаючи на величезну кількість припущень достеменно невідома навіть їхня функція.

Отже, вельми актуальним та доцільним є вивчення індивідуальної анатомічної будови навколоносових пазух.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертація є фрагментом науково-дослідницької роботи кафедри гістології, цитології та ембріології Харківського національного медичного університету (ХНМУ) «Розробка нових методів оцінки морфофункціонального стану клітин, тканин та органів у нормі та патології», № державної реєстрації 0119U002911. Автор є співвиконавцем теми.

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна

Результати проведеного дослідження дозволили отримати нове вирішення актуального наукового завдання нормальної анатомії щодо встановлення індивідуальної анатомічної мінливості приносових пазух та наявності індивідуальних особливостей, що сприяють розвитку патологічних процесів в них у зіставленні з даними про межі мінливості утворень приносових пазух у різних вікових групах та з урахуванням статі і типу черепа.

За допомогою комплексу морфологічних методів дослідження на великій кількості матеріалу одержано нові дані морфометричних особливостей будови ПНП з урахуванням індивідуальної анатомічної мінливості.

Опираючись лише на дані СКТ проведена краніометрія та визначено точки-орієнтири для підрахунку основних лінійних розмірів черепа людини.

За даними СКТ встановлена залежність мінливості утворень ПНП від анатомічної будови черепа людини з урахуванням їх морфометричних показників. Істотно доповнена морфометрична характеристика верхньощелепної, лобової, клиноподібної, решітчастої пазухи, компонентів ОМК у різних вікових групах та з урахуванням статі й типу черепа.

Встановлені межі коливань структур ПНП у різних вікових групах та з урахуванням статі й типу черепа.

Було досліджено щільність кісткової тканини приносових пазух з точки зору їхньої індивідуальної анатомічної мінливості. Вперше було запропоновано метод обчислення об'єму приносової пазухи. Встановлено, що пріоритетне значення для отримання коректних результатів має правильний вибір точок-орієнтирів для калькуляції результатів не тільки в процесі обчислення лінійних параметрів будови черепа, а й при проведенні морфометричної оцінки показників будови пазух.

Отримано пріоритетні дані щодо морфометричних параметрів приносних пазух на підставі вперше запропонованого та проведеного вимірювання показників товщини та щільності кістки за допомогою розрахунку невизначеності.

Запропонована оригінальна методика, яка дозволяє автоматизувати процес вимірювання товщини кісток, що може підвищити інформативність дослідження та допоможе уникнути технічних помилок при інтерпретації даних, суттєво зменшити час, який витрачається для аналізу зображень СКТ та підвищити ефективність інтерпретації даних.

У ході проведеного дослідження було отримано дані, які можуть допомогти правильно підібрати найменш травматичний оперативний доступ до ділянки ПНП та ОМК. Також вперше було визначено параметри будови стінок пазух у фізіологічних умовах, які можуть стати основними при можливому виникненні патологічних процесів та допомогти діагностувати форму запального процесу в пазухах.

Наукова новизна дослідження підтверджена деклараційним патентом України на винахід: Алексєєва В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного синуситу. Патент № 121082, заявка № а201810487 від 24.10.2018 Опубл. 25.03.2020, бюл. № 6/2020. Патент України на винахід (ХНМУ), патентом на корисну модель: Алексєєва В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб вибору оптимального оперативного доступу при ендоскопічному лікуванні гаймориту. Патент на корисну модель № 133870 від 25.04.19. 28., Алексєєва В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного риносинуситу. Патент на корисну модель №133794 від 25.04.19 та свідоцтвом про реєстрацію авторського права на твір: Алексєєва В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Анкета для визначення ймовірності хронізації верхньощелепного синусу та його ускладнень

(додаток до історії хвороби або медичної карти амбулаторного хворого).
Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір №85766 від 13.02.19.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, базується на глибокому вивченні автором джерел інформації, науково-інформаційного пошуку щодо даної проблеми, підтверджується методологічно правильною побудовою, достатньою кількістю обстежених осіб, застосуванням сучасних методів досліджень, усебічним статистичним аналізом одержаних результатів з використанням комп'ютерної техніки. Результати отримано на апаратурі, яка пройшла державний метрологічний контроль.

Робота переконливо обґрунтована, наукові положення, висновки та рекомендації достовірні, повністю впливають з фактичного матеріалу, мають теоретичне й практичне значення.

Наукове та практичне значення одержаних результатів

У роботі вирішена наукова-практична задача з визначення індивідуальної анатомічної мінливості приносових пазух та наявності індивідуальних особливостей, що сприяють розвитку патологічних процесів в них.

Проведені дослідження базуються на результатах СКТ та доповнюють дані попередніх досліджень. У ході написання роботи було порівняно результати, які отримані при дослідженнях на черепі та за результатами СКТ. Отримані знання можуть бути впроваджені у практичну діяльність лікарів низки спеціальностей (отоларингологів, стоматологів, рентгенологів, сімейних лікарів) та навіть в навчально-науковий процес як на практичних дисциплінах, так і на теоретичних (анатомія, топографічна анатомія, гістологія та ін.).

Дані, що отримані в результаті підрахунку показників черепного індексу, лінійних параметрів черепа можуть бути впроваджені у роботу пластичних хірургів для правильної інтерпретації симетричності будови черепа. Окрім того, отримані результати можуть віднайти своє застосування при виготовленні ауто- чи аллотрансплантантів для закриття косметичних дефектів, отриманих при травматичних пошкодженнях. До того ж в процесі виконання роботи було отримано чимало даних, що вказують про неповторність будови ПНП. Таким чином, результати проведеного дослідження можуть використовуватися в судово-медичній експертизі та криміналістиці для ідентифікації особистості. Ідентифікація особи за будовою ПНП має ряд переваг, зокрема, ця зона є доступною для огляду, існує менша вірогідність знищення її, наприклад, з метою приховання злочину, порівняно із відбитками пальців чи сітківкою ока, що рутинно використовуються на сьогоднішній день.

Було вперше визначено не лише лінійні розміри будови ПНП та ОМК, а й визначено їхню щільність у фізіологічних умовах.

Вперше у ході виконання даної роботи було визначено основні показники будови ПНП методом підрахунку невизначеності показників, який дозволить оптимізувати та збільшити точність проведених розрахунків. Також проведено дослідження компонентів ОМК за даними СКТ, за даними побудованої 3Д моделі та вперше порівняно дані із вимірами, отриманими при ендоскопічному дослідженні у досліджуваних людей. Актуальним проведене дослідження є й тому, що вперше вдалося автоматизувати вимірювання товщини та щільності кісткової тканини ПНП та ОМК.

Вивчення закономірностей індивідуальної анатомічної мінливості приносних пазух дозволить прогнозувати ймовірність ускладнень запальних процесів цієї області. Фахівцям хірургічного профілю – правильно дозувати навантаження при імплантації зубів. Підібрати мінімально травматичні оперативні доступи до приносних пазух.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях

За темою дисертації опубліковано 30 наукових праць, зокрема 10 статей, з яких 5 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у журналі, що індексується наукометричною базою Скопус 4 – в іноземних журналах, які індексуються наукометричною базою Скопус, 20 тез у матеріалах науково-практичних конференцій та конгресів, 4 з яких індексується у наукометричній базі Скопус та 2 – як у наукометричній базі Скопус, так і у Web of Science. Отримано 1 свідоцтво про реєстрацію наукового твору «Анкета для визначення ймовірності хронізації верхньощелепного синусу та його ускладнень (додаток до історії хвороби або медичної карти амбулаторного хворого)», 2 патенти України на корисну модель («Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного риносинуситу» та «Спосіб вибору оптимального оперативного доступу при ендоскопічному лікуванні гаймориту»), 1 патент на винахід «Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного синуситу», 1 наукова праця опублікована одноосібно.

Загалом за темою дисертації опубліковано 11 публікацій, що входять до наукометричної бази Скопус.

ПУБЛІКАЦІЇ, В ЯКИХ ВІДОБРАЖЕНІ ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Alekseeva V., Lupyr A., Urevich N., Nazaryan R., Gargin V. Significance of Anatomical Variations of Maxillary Sinus and Ostiomeatal Components Complex in Surgical Treatment of Sinusitis. *Novosti Khirurgii*. 2019;27(2):168-176. (Здобувачем проведено підрахунок параметрів будови верхньощелепної пазухи та остіомеатального комплексу у досліджуваних осіб у фізіологічних умовах, проаналізовано результати підрахунків та сформульовано висновки).

2. Gargin V.V., Alekseeva V.V., Lupyr A.V., Urevich N.O., Nazaryan R.S., Cheverda V.M. Correlation between the bone density of the maxillary sinus and body mass index in women during the menopause. *Problemi Endokrinnoi Patologii* 2019(2):20-26 doi:10.21856/j-PEP.2019.2.03. (Здобувачем проведено збір

статистичних даних у жінок в фізіологічних умовах, оброблено результати дослідження, сформульовано висновки).

3. Nechiporenko A.S., Alekseeva V.V., Sychova L.V., Cheverda V.M., Yurevych N.O., Gargin V.V. Anatomical prerequisites for the development of rhinosinusitis. *Lek Obz* 2020;6(10):334-338. (Здобувачем проведено збір та аналіз статистичних даних, оброблено результати дослідження).

4. Alekseeva V.V., Nechiporenko A.S., Lupyr A.V., Yurevych N.O., Gargin V.V. A Method of a complex evaluation of morphological structure of ostiomeatal complex components, lower wall of maxillary and frontal sinuses. *Wiad Lek* 2020;73(12 cz 1):2576-2580. (Здобувачем проведено збір статистичних даних, проаналізовано результати дослідження, сформульовано висновки).

5. Alekseeva V. Anatomical predictions of development of rhinosinusitis and its complications. *Inter Collegas*. 2020;7(3):125-130.

6. Alekseeva V.V., Gargin V.V. Evaluation of the structure of the walls of the frontal sinus using spiral computed tomography. *InterCollegas* 2020;2(7):76-80 (Здобувачем проведено збір статистичних даних, оброблено результати дослідження, сформульовано висновки).

7. Gargin V., Lupyr A., Alekseeva V., Yurevych N. Age features of bone tissue density in the posterior and inferior walls of the frontal sinus. *Inter Collegas*. 2019;6(1):58-61. (Здобувачем проведено збір статистичних даних у досліджуваних осіб у фізіологічних умовах, оброблено результати дослідження, сформульовано висновки).

8. Алексеева В.В., Коптеева Т.М., Абовян К.К. Выявление особенностей твердых тканей околоносовых пазух с помощью спиральной компьютерной томографии. *Теоретична і експериментальна медицина*. 2020 Jun 30;82(1):4-8. *Експериментальна і клінічна медицина*, 1(82), 4-8. (Здобувачем проведено збір статистичних даних у досліджуваних осіб у фізіологічних умовах, підраховано результати, сформульовано висновки).

ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ ПРАЦЬ, ЯКІ ЗАСВІДЧУЮТЬ АПРОБАЦІЮ МАТЕРІАЛІВ ДИСЕРТАЦІЇ

9. Nechyporenko A., Krivenko S., Alekseeva V., Lupyr A., Yurevych N., Nazaryan R., Gargin V. Uncertainty of Measurement Results for Anatomical Structures of Paranasal Sinuses. 2019 8th Mediterranean Conference on Embedded Computing (MECO). 2019;1-4. doi:10.1109/MECO.2019.8760032. (Здобувачем проведено підрахунки показників будови приносових пазух у фізіологічних умовах, проаналізовано отримані результати).

10. Nechyporenko A., Reshetnik V., Alekseeva V., Yurevych N., Nazaryan R., Gargin V. Assessment of Measurement Uncertainty of the Uncinated Process and Middle Nasal Concha in Spiral Computed Tomography Data. 2019 IEEE International Scientific-Practical Conference Problems of Infocommunications, Science and Technology (PIC S&T). 2019;585-588. doi:10.1109/PICST47496.2019.9061557. (Здобувачем проведено вимірювання показників на зрізах томограм, інтерпретовано результати, отримані при дослідженні будови остіомеатального комплексу у фізіологічних умовах).

11. Nechyporenko A., Reshetnik V., Alekseeva V., Yurevych N., Nazaryan R., Gargin V. Implementation and analysis of uncertainty of measurement results for lower walls of maxillary and frontal sinuses. 2020 IEEE 40th International Conference on Electronics and Nanotechnology (ELNANO). 2020;460-463. doi:10.1109/ELNANO50318.2020.9088916. (Здобувачем було підраховано показники будови приносових пазух у фізіологічних умовах, інтерпретовано отримані результати та сформульовано висновки).

12. Radutniy R., Nechyporenko A., Alekseeva V., Titova G., Bibik D., Gargin V. Automated Measurement of Bone Thickness on SCT Sections and Other Images. 2020 IEEE Third International Conference on Data Stream Mining & Processing (DSMP). 2020;222-226. doi:10.1109/DSMP47368.2020.9204289. (Здобувачем було проведено аналіз томограм, виконано калібрування на кожному зрізі, досліджено та обчислено показники будови стінок із метою подальшої автономізації процесу, сформульовано висновки).

13. Nechyporenko A., Reshetnik V., Shyian D., Alekseeva V., Radutny R., Gargin V. Solutions to the 3d model problem of pressure measurement in the area of maxillary sinus anastomosis. CEUR Workshop Proceedings. 2020;2753:275-284. (Здобувачем проведено бібліографічний пошук, обчислено основні показники будови остіомеатального комплексу, зроблено висновки про ефективність вентиляції пазух у фізіологічних умовах).

14. Nechyporenko A.S., Reshetnik V.M., Shyian D.M., Yurevych N.O., Alekseeva V.V., Nazaryan R.S., Gargin V.V. Comparative Characteristics of the Anatomical Structures of the Ostiomeatal Complex Obtained by 3D Modeling. IEEE International Scientific-Practical Conference: Problems of Infocommunications Science and Technology, PIC S and T.2020; 22(46):72-76. (Здобувачем було обчислено показники будови за даними томографії та за даними 3Д моделі, сформульовано висновки).

15. Алексеева В.В., Гаргин В.В. Вікові особливості щільності кісткової тканини задньої та нижньої стінки лобового синусу у фізіологічних умовах. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Вікові та хронобіологічні аспекти медицини та фармації». Чернівці. 2018;34- 35. (Здобувачем проведено розподіл досліджуваних за віковими групами, підрахунки показників у кожній із груп, сформульовано висновки).

16. Алексеева В.В., Гаргин В.В. Физиологическая плотность верхней стенки верхнечелюстного синуса и ее изменчивость при острых и хронических формах верхнечелюстных синуситов. Теорія та практика сучасної морфології: Збірник наукових робіт. Дніпро.2018:40 – 41. (Здобувачем підраховано показники будови у фізіологічних умовах, сформульовано висновки).

17. Алексеева В.В., Гаргин В.В. Особенности течения риносинуситов при различном анатомическом строении околоносовых пазух. Мечниковські читання. Харків. 2018; 22. (Здобувачем підраховано показники будови у фізіологічних умовах, проаналізовано результати, сформульовано висновки).

18. Алексеева В.В., Гаргин В.В. Влияние воспалительных процессов

гайморовой азухи на плотность костной ткани ее стенок. Інтегративні механізми патологічних процесів: від експериментальних досліджень до клінічної практики, Полтава. 2019;19-20. (Здобувачем проведено обчислення показників будови у фізіологічних умовах, сформульовано висновки).

19. Алексеева В.В., Лупир А.В., Юревич Н.О., Гаргін В.В. Мінливість верхньощелепного синусу та компонентів остіомеатального комплексу під впливом запальних процесів. Журнал вушних, носових, горлових хвороб. 2018;5с:125-128. (Здобувачем відібрано контрольну групу досліджуваних, підраховано параметри будови, сформульовано висновки).

20. Алексеева В.В., Гаргін В.В. Мінливість щільності кісткової тканини верхньощелепного синусу при хронічному риногенному та одонтогенному гаймориті. Фестиваль молодіжної науки 2019 «Медицина третього тисячоліття». 2019;5. (Здобувачем підраховано показники будови у контрольній групі досліджуваних, проаналізовано результати).

21. Алексеева В.В., Юревич Н.О., Гаргін В.В. Особливості будови компонентів остіомеатального комплексу та його взаємозв'язок з об'ємом верхньощелепного синусу. Матеріали щорічної традиційної весняної конференції Українського наукового медичного товариства оториноларингологів з міжнародною участю «Сучасні дослідження, хірургічні та терапевтичні підходи в оториноларингології». 2019;4. (Здобувачем підраховано показники будови, проаналізовано томограми досліджуваних, сформульовано висновки).

22. Гаргін, В.В., Алексеева, В.В. Плотность костной ткани околоносовых пазух у женщин с различным индексом массы тела. Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю, присвяченої до 100-річчя від дня народження академіка Л.Т. Малої «Ювілейні терапевтичні читання. Клінічна та профілактична медицина: досвід та нові напрямки розвитку». 2019;14 (Здобувачем проаналізовано дані, які отримані у ході дослідження, проведена статистична обробка показників).

23. Алексеева В.В., Гаргін В.В. Дослідження будови лобової пазухи за

допомогою спіральної комп'ютерної томографії. Матеріали четвертої всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології». Дніпро. Україна. 2020;12. (Здобувачем проведено статистичну обробку даних, проаналізовано результати, які отримано у ході дослідження).

24. Gargin, V.V., Alekseeva V.V. Anatomical structure of Maxillary and Frontal Sinuses. Biomedical Perspectives, Sumy, Ukraine. 2020;17. (Здобувачем проведено підрахунки показників будови, сформульовано висновки).

ПЕРЕЛІК НАУКОВИХ ПРАЦЬ, ЯКІ ДОДАКТОВО ВІДОБРАЖАЮТЬ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДИСЕРТАЦІЇ

25. Алексеева В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Анкета для визначення ймовірності хронізації верхньощелепного синусу та його ускладнень (додаток до історії хвороби або медичної карти амбулаторного хворого). Свідотство про реєстрацію авторського права на твір №85766 від 13.02.19. (Здобувачем проведено патентний пошук, проведено аналіз отриманих даних).

26. Алексеева В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного риносинуситу. Патент на корисну модель №133794 від 25.04.19. (Здобувачем проведено патентний пошук, підрахунок параметрів будови, проаналізовано отримані результати, визначено параметри фізіологічної будови верхньощелепної пазухи, які можуть стати опорними для діагностики патологічних станів).

27. Алексеева В.В., Гаргін В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб вибору оптимального оперативного доступу при ендоскопічному лікуванні гаймориту. Патент на корисну модель № 133870 від 25.04.19. (Здобувачем проведено патентний пошук, підраховано показники будови приносних пазух та остіомеатального комплексу, що можуть відігравати значущу роль при проведенні оперативного лікування).

28. Алексеева В.В., Гаргин В.В., Степаненко О.Ю., Лупир А.В., Юревич Н.О. Спосіб діагностики форми хронічного верхньощелепного синуситу. Патент № 121082, заявка № а201810487 від 24.10.2018 Опубл. 25.03.2020, бюл. № 6/2020. Патент України на винахід (ХНМУ). (Здобувачем було проведено патентний пошук, проаналізовано отримані дані, визначено основні показники будови, що можуть бути маркерами форми запального процесу).

29. Гаргин В.В., Лупирь А.В., Алексеева В.В. Денситометрия костной ткани стенок верхнечелюстного синуса в физиологических условиях и при различных формах хронического гайморита. Журнал вушних, носових, горлових хвороб. 2018;(4):23-28. (Здобувачем було проаналізовано томограми, виміряно значення досліджуваних показників у фізіологічних умовах, проаналізовано отримані дані).

30. Gargin V., Muryzina I., Shcherbina N., Nechyporenko A., Baryshevska V., Vorobyova O., et al. Relationship between bone density of paranasal sinuses and adrenal steroids pattern in women during menopausal transition. Anthropol Rev 2020;83(4):407-418. (Здобувачем проведено збір статистичних даних, оброблено та проаналізовано результати дослідження, сформульовано висновки).

Відомості щодо проведення біоетичної експертизи дисертаційного дослідження.

Наукове дослідження здобувача Алексеевої В.В. за темою: «Індивідуальна анатомічна мінливість навколоносових пазух людини», комісією з питань етики та біоетики Харківського національного медичного університету визнано таким, що відповідає загальноприйнятим нормам моралі, вимогам дотримання прав, інтересів та особистої доступності учасникам дослідження.

Ризик для суб'єктів дослідження підчас виконання роботи відсутній. Учасники дослідження інформувалися про всі аспекти, пов'язані з метою, завданнями, методиками та користю дослідження.

Лабораторні та інструментальні методи досліджень є загальноприйнятими. Алексєєва В.В. у своїй діяльності керувалася гуманними цілями, гідно виконувала свої обов'язки та діяла на благо хворих.

Мета та завдання дисертації є науково обґрунтованими, використані методи дослідження є безпечними.

Висновки та рекомендації не пов'язані з безпосереднім ризиком для здоров'я пацієнтів, порушенням їх прав чи морально-етичних норм, приниженням людської гідності або дискримінацією. Експерименти на людині не проводились.

Ухвалили: Етична комісія не заперечує проти подання до офіційного захисту дисертаційної роботи на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD) здобувача кафедри гістології, цитології та ембріології ХНМУ Алексєєвої В.В. за темою: «Індивідуальна анатомічна мінливість навколоносових пазух людини», та вважає, що описані в дисертаційній роботі методи дослідження, використовувалися з дотриманням прав людини, відповідно до чинного в Україні законодавства, відповідають міжнародним етичним вимогам і не порушують етичних норм у науці та стандартів проведення біомедичних досліджень (протокол №1 засідання комісії з питань етики та біоетики Харківського національного медичного університету від 03.02.2021 року).

Оцінка мови та стилю дисертації

Дисертація викладена українською мовою, написана грамотно, професійно, легко сприймається. Матеріал викладено послідовно, логічно, висновки відповідають меті та завданням роботи, що свідчить про кваліфікаційну фахову підготовку автора.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту

Дисертація присвячена визначенню індивідуальної анатомічної мінливості приносових пазух та виявленню індивідуальних особливостей, що сприяють розвитку патологічних процесів в них.

Дисертаційне дослідження за даною тематикою відповідає науковому напрямку 2.1. Вивчення загальних закономірностей життєдіяльності організмів, функціонування різних органів і систем людини та тварин – паспорта спеціальності 222 «Медицина», спеціалізація «Нормальна анатомія», що відповідає паспорту спеціальності 14.03.01 – нормальна анатомія.

Рекомендація дисертації до захисту

Дисертація здобувача кафедри гістології, цитології та ембріології Харківського національного медичного університету Алексєєвої Вікторії Вікторівни за темою: «Індивідуальна анатомічна мінливість навколоносових пазух людини» на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина», спеціалізація – «Нормальна анатомія» являє собою закінчену наукову роботу, у якій вирішується актуальне завдання сучасної медицини – визначення індивідуальної анатомічної мінливості приносових пазух та наявності індивідуальних особливостей, що сприяють розвитку патологічних процесів в них.

За своїм обсягом і рівнем досліджень, теоретичною та практичною цінністю, науковою новизною результатів, об'єктивністю та обґрунтованістю висновків дисертаційна робота Алексєєвої Вікторії Вікторівни відповідає вимогам пункту 10 Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою КМУ № 167 від 06.03.2019 та Вимогам до оформлення дисертації, які висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD),

затвердженим наказом МОН України № 40 від 12.01.2017, а здобувач заслуговує на присудження йому наукового ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 222 «Медицина», спеціалізація «Нормальна анатомія».

Результати голосування: за – 3 голосів, проти – 0, утрималося – 0.

Голова апробаційної ради:

д. мед. н., професор

О.Ю. Вовк

Рецензенти:

д. мед. н., доцент

О.Д. Боягіна

д. мед. н., доцент

Л.С. Кривенко